

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTÉR GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

A városi választások.

I.

A jövő héten végbemenő obstinár-választások alkalmából nem kívánjuk használni az agitáció élesebb fegyvereit. Nem a szenvedélyek fölzgatásával, nem a fölháborodás viharának felköltésével akarunk operálni. Teljesen elegendőnek tartjuk egyszerűen rámutatni a *száraz tényekre*, amelyek a városi gazdálkodás és hatalmi erőszakoskodás túrhetetlen voltát kiáltó módon bizonyítják. Sőt a tények közötti is csak *szemelvényeket* állítunk a közönség elé; mert egész *fekete könyvet* kellene írunk, ha minden közéleti bűnt, hibát és visszaélést lajstromozni akarnánk. Am úgy véljük, hogy amit itt egész röviden elmondunk, az is elég *gondolkozási anyagot* nyújt a választóknak. És ha gondolkozván, azt találják, hogy nekik *minden úgy van jól, amint van és nincs szükség a város házában az ellenzékre s az erélyes ellenőrzésre, akkor — magukra veszenek.*

Lássuk hát, mit beszélnek a tények? Ugy-e bár, azt mindenki tudja, hogy ez a város évek során át egyetlen lépéssel se haladt előre a fejlődés és fölvirágzás útján. Ellenben a közterhek folytonosan emelkednek és immár a város törzsvagyonára is ráemelte pusztító kezét a mostani vezetőség.

Alig néhány éve, hogy 97 ezer korona áldozattal rendezték a tisztviselői fizetéseket. Súlyos áldozat volt, de legalább azt hihette a közönség, hogy ez a kérdés hosszabb időre lezáródott. Azonban nem úgy történt. Minduntalan újabb igényekkel állottak elő s a vezetőség kifogyhatatlan volt a leleményességben, hogy jóformán minden közgyűlésen fájlalja a városatyák fejét valami fizetésjavítással, jutalomdíjjal, segéllyel, személyi pótlékkal s hasonló jókkal. Így e cimeken az utolsó három év alatt több mint 25 ezer korona állandó kiadással terhelték meg a közkasszát; aminek eredménye az, hogy az *eddig 65 százalékos pótdadót a jövő évre már 80 százalékra emelik föl*; s mérget lehet rá venni, hogyha a közgyűlésen nem lesz erős ellenzéki ellenállás, pár év alatt odajutunk, hogy *magasabb lesz a városi adó az állami adónál.*

Ezzel a *népnyuzási rendszerrel* szemben semmi ellenszolgáltatást nem nyújtanak az adófizető közönségnek. Például az *iparfejlesztésre és támogatásra egyetlen fillére sincs a városnak*, de még csak *erkölcsi támogatást*, lát-szólagos *jóakaratot* is hasztalan várnak az iparosok a város ügyeinek mostani

vezetőitől. Ékesen szóló bizonyosság erre az, hogy mikor az ipartestület kérvényt adott be a városhoz, anyagi és erkölcsi támogatásért, egész ridegen elutasították azzal, hogy ilyen dologra nincs fedezet a költségvetésben. Polgármesteri hintóra, polgármesteri kéjutazásokra, fizetésjavításokra, jutalmakra, személyes pótlékokra van pénz bőven, de iparpártolásra nem jut egy garas sem. És csodálatosképpen mégis akadnak iparosok, akik nem röstelik ennek a rendszernek a szekerét tolni, ahelyett, hogy valamennyien egyszívvel-lélekkel összefognának és kiszorítanák a városházából azokat az embereket, akik nekik a legkonokabb ellenségei.

Nemcsak közömbösséget, nemcsak a jóakarát hiányát tapasztaljuk a közönség érdekeivel szemben, hanem egyenesen rosszakaratot és ellenséges indulatot látunk. Például, mikor arról volt szó, hogy a *betegápolási pótdadó fölemelése* s a veszedelmes *adóreform életbeléptetése* ellen foglaljon állást a város, az ellenzék állott a közérdekű akció élén s igaz, hogy egyetlen egy szavazattal győzött is; de ez a város vezetőségének ellenére történt, mert a polgármester rákényszerítette a tisztikart, hogy a közönség érdeke ellen szavazzon, amit a tisztikar meg is tett, *egyetlen egynek, a főügyésznek kivételével*, aki az ellenzékkel szavazott, megemlékezvén arról, hogy ő a városnak és nem a kormánynak a tisztviselője s így esküje szerint is kötelessége a közönség érdekét szolgálni. Talán a többi tisztviselő is így gondolkozott, de nem mert így cselekedni, mert a polgármester terrorizálta. A rosszakaratot még azzal is kimutatták, hogy a közgyűlés által elhatározot föliratot hónapokig nem terjesztették föl, hogy „eső után köpönyeg” legyen belőle. Ebből az esetből is látható, hogy a város ügyeinek *intézői valósággal pénzen fogadott ellenségei a közönségnek.*

Bizonyosága ennek egyébként a közvagyonnal való sáfárkodás is. Erre nézve most csak egypár példát hozunk fel.

Tavaly két protekciós embernek — akik közül az egyik városi főtisztviselő — el akartak adni 8 hold városi földet — 700 koronáért, holott az a föld tizszer annyit ér. Egyik városatyája: Vörös Lajos, ígért is érte 5000 koronát, sőt a pénzt le is tette a közgyűlés asztalára. Amde a polgármester és társai inkább odaadták a földet 700 koronáért a saját cimboráiknak, mint 5000 koronáért Vörös Lajosnak. Az ellenzék tiltakozott ez ellen a fölháborító prédálás ellen, de 11 szótöbbséggel leszavazták az ellenzékét, ami csak úgy sikerült,

hogy 14 tisztviselő szavazott arra, hogy 700 koronáért adják oda az 5000 koronáért kért földet. Az ellenzék fölebbezése folytán a minisztérium megsemmisítette a botrányos határozatot, s így a *tisztikar lelkiismeretlensége dacára* sikerült az ellenzéknek a közvagyon elharácsolását megakadályozni.

A másik épületes eset az, hogy egy protekciós mungó azzal állott elő, hogy ő egy *ötödik téglagyárat* akar itt felállítani; adjon neki a város erre a célra 30 hold földet, (aminek legalább 60 ezer korona az értéke) és mentse föl az új gyárat örök időkre a városi pótdadó és kövezetvám fizetése alól. Ilyen hallatlanul szemérmetlen kívánsággal csak olyan városban merészelhetnek előállni, ahol a közvagyon csak Csáky szalmája. És igaza volt az illető mungónak, mert a város vezetői teljesíteni akarták a kérését, noha nincs is semmi szükség ötödik téglagyárra. Szerencsére azonban az ellenzéki városatyák keményen fölléptek és sikerült is megakadályozni a zsákmanólyolást.

A harmadik szép kis história az volt, hogy egy mungó főkortesnek és egyik városi tisztviselőnek, árverésen kívül, *kéz alatt*, kiadtak 103 hold városi földet, holdanként 85 koronáért. Hogy ez milyen zsiros üzlet volt a bérlőkre nézve, azt bizonyítja az a tény, hogy a kérdéses föld egyrészt kiadták albérletbe, holdanként 170—190 koronáért, vagyis kétszerannyiért, mint ahogy a város nekik adta. A városnak a kára ezen a bérleten évenként mintegy 8000 korona; s minthogy a bérlet 5 évre szól, összesen negyvenezer korona. Még jobban tetézi a sáfárkodás botrányosságát, hogy amikor a dolog kipattant és a protekciós bérlőket felelősségre akarták vonni az albérletbe-adásért, (a város többi földjeinél ugyanis ki van kötve, hogy nem szabad albérletbe adni,) akkor kisült, hogy a város a bérlőkkel szemben tehetetlen, mert a tanács szerződés nélkül, egyszerű végzéssel adta ki a kérdéses földet.

Vajon ezek a *megtörtént esetek* nem azt bizonyítják-e, hogy a közvagyont *lelkiismeretlenül prédálják*, s hogy — amint fentebb mondtuk — a város *urai valóságos pénzen fogadott ellenséget a városnak?*

Ezekkel még koránt sincs kimerítve a mondanivalónk. Még számos épületes dolgot kell a közönség szemé elé tárunk. De mára legyen elég ennyi — *gondolkozási anyagul*. Akinek szemé van a látásra, láthatja, hogy mi folyik itten.

Gondolkozzanak hát a tisztelt vá-

lasztók és ne hallgassanak senkire, csak a saját eszükre és belátásukra. Gondolkozunk a fölött, hogy lehet-e, szabad-e egy pillanatig is kellő ellenőrzés nélkül hagyni ezt a gazdálkodást?

A mostani választásnál tulajdonképpen nincs pártpolitikáról szó, hanem mindnyájunkat — *pártkülönbség nélkül* — egyformán érdeklő *közgyűről*, magyarázva, minden polgárra nézve *zsebkérdésről*.

A *közérdek* feltétlenül megkívánja, hogy a város ügyeinek vezetői még az eddigienél is fokozottabb ellenőrzés alatt álljanak s szókimondó, bátor és éberszemű férfiak vigyázzanak rájuk. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha mentől több független és a városatyai tisztre alkalmas polgárt választanak meg és ha főképpen azok a kipróbált ellenzéki városatyák, akik már gyakorlatból alaposan ismerik a város ügyeit, ismét megbízást kapnak közhasznú működésük folytatására.

Ha a választók úgy találják, hogy jobb, ha nem lesz ellenőrzés, jobb, ha szabadkeze lesz a közügyek sáfárainak, akkor az eddigi zsebrákgazdálkodás fésztelenül folyik tovább. De akkor előre is mondjunk le a város fejlődéséről, haladásának és fölvirágzásának reménységéről. Akkor a város nemcsak visszafejlődik, nemcsak sorvad és hanyatlik, hanem rövid idő alatt menthetetlenül kodusbotra jut.

Városi közgyűlés.

(Folytatás.)

A közgyűlés második részében — este hat órától féltíz — a tárgysorozatba fölvetett ügyeket tárgyalták le. A vitákban néhány igen jelentős, kiemelkedő momentum fordult elő.

A kereskedelmi miniszter föloldotta a közgyűlésnek azt a határozatát, mellyel a bérkocsik létszámának 40-ről 50-re való fölemelését rendelte el. A közgyűlés továbbra is ragaszkodik előbbi határozatához, melyet a forgalom növekedése tett szükségessé és kéri a minisztert, hogy a szabályrendelet módosítását hagyja jóvá.

A belügyminiszter — az ellenzék föllebbezése következtében — föloldotta azt a hirhelt határozatot, mellyel Haukéék a városnak 8 hold földjét 700 koronáért akarták kezére juttatni Georgievits Kosztának és a városi főjegyzőnek; holott azért a földért tudvalevőleg mások tiszter annyit is adnának, s például Vörös Lajos 5000 koronát ajánlott fel és a pénzt le is tette a közgyűlés asztalára. A mungók némán vágják zsebre a minisztériumtól kapott fricskát. De *Prokópy* Imre megbélyegezte Haukééknek azt az eljárását, hogy félévig hevertették itt a föllebbezést, s csak erélyes sürgetésre terjesztették föl; majd aztán a nekik nem kedvező miniszteri döntést megint hónapokig nem hozták a közgyűlés elé.

A *vízvezeték és csatornázás* előmunkálataira a jövő évre ismét megszavaztak 60 ezer koronát.

Nagyobb vitát idézett elő a *köztemető ügye*. Tudvalevőleg a két protestáns egyház — miután Fejér Gyula plébános kezdeményezésére az érseki hatóság megtiltotta a protestánsoknak a Rókus temetőbe való temetkezést, s a kistemetőbe is csak ideiglenesen adott e célra helyet — követelte hogy a város, a törvény rendelkezése szerint, létesítsen köztemetőt. A város ezt megtagadta, hanem késznek nyilatkozott a protestánsok részére egy kis darab vízenyős földet átengedni, amit viszont a protestánsok nem fogadtak el, mert egyházuk szegénysége miatt nem tudnák a temető felszerelési és fentartási költségeit viselni. Föllebbezés folytán az ügy a minisztériumhoz került, a minisztérium megsemmisítette a közgyűlési határozatot és új határozathozatalára utasította a közgyűlést.

Prokópy Imre szólott először a tárgyhöz. Hivatkozik a törvényre, mely imperative rendel, hogy ott, ahol felekezeti temetők vannak és s *temetkezés szabadsága nincs mindenkinek biztosítva*, köztemetőt kell állítani. Hivatkozik a város jogügyi bizottságára, mely a törvény végrehajtását javasolta. Hivatkozik analóg esetre is, s indítványozza, hogy teljesítsék a protestánsok jogos és törvényes kívánságát.

Kozma László — tekintettel arra, hogy az allandó választmány az előbbi határozat fentartását javasolta — figyelmeztette a közgyűlést, hogy a miniszteri döntés már involválja azt, hogy a miniszter a protestánsoknak ad igazat, tehát nem volna értelme az előbbi határozat megismétlésének. Kimutatja, hogy a mostani állapot a felekezeti békétlenséget tartja ébren. Kimutatja, hogy a törvény szerint a köztemető felállítását elől nem lehet kitérni. A huzavonában és az ellenkezésben nincs sem a krisztusi szeretet szellemének, sem az emberbaráti felfogásnak semmi nyoma, Hivatkozik a korszellemre és a kegyeletre s kéri *Prokópy* indítványának elfogadását.

Kupuszárevits Lyubomir felekezeti elfogultságról és a korszellemről való elmaradottságról tanuskodó beszédben ellenzi a protestánsok kívánságának teljesítését.

Prokópy Imre még egyszer felszólalt. Utalt arra, hogy a városból mindenki a maga számára szokott kérni, de itt most a köz számára kérnek; csodálatos, hogy mégis vannak, akik szűkkeblűsködnek. Kimutatja, hogy valóságos humberg az az állítás, hogy a köztemető nagy anyagi áldozatába kerülne a városnak; hiszen itt csak minimális beruházásról van szó.

A többség hajthatatlan maradt és fentartotta a már megsemmisített törvényellenes határozatot. A protestánsok tehát ismét föllebbezhetnek.

Sorra került ezután a közigazgatási bíróságnak az az ítélete, mely *megsemmisítette a szelencsei kerületben három év előtt tartott obstinár választást*, azért, mert a választási elnök sok választót megfosztott a jogától, azon ürügy alatt, hogy a hatósági azonosságai tanu nem ismerte az illetőket. Az eset kapcsán *Baloghy* Ernő mondott egy megismerésre méltó, magas erkölcsi szempontokon nyugvó beszédet, amely a kormánypárt tisztességesebb elemeire sem tévesztette el a hatását.

Huszonegy évi tagság után — ugymond *Baloghy* — valószínűleg nem fog tovább helyet foglalni a törvényhatósági bizottságban. (Tudvalevőleg a kamarilla, *pártérdekből*, erőszakosan megfosztotta a virilis jogától. Szerk.) Azért most mondja el az ilyen esetekről való véleményét. Nem veszi rossz néven az emberi tévedéseket, amelyek egyik-másik hatósági közege vagy választási elnökön megesnek. De Zomborban nem az a hiba, hogy nem tudják vagy félreértik a törvényt, hanem az, hogy hatalmi szóval, önkényesen korrigálják a választásokat. Bizonyos, hogy a szóbanforgó esetben is hatalmi erőszakoskodás történt. Figyelmezteti tehát a többséget és az illető faktorokat, hogy vannak közkincsek, melyeket kifejlett jogérzékkel és polgári becsületérzettel bíró ember, akinek hivatásszerű feladata mások jogait őrizni — nem éríthet. Nem akar senkit aposztrofálni, de kéri, hogy tartsák szemelőtt az erkölcsi szempontokat és a köztisztesség követelményeit. Hiszen nincs szükségük rá, hogy ellenkezőleg cselekedjenek s különösen nincs szüksége rá a főispánnak, hogy az erkölcsi tőkéjét csorbítsa; mert a hatalmi kérdés nem forog kockán. Hát nem jobb és szebb rájuk nézve is, ha tisztességes, becsületes uton megy végbe a választás? Az ellenzék nem kér kegyelmet, sem elnézést, csak törvényességet és tisztességes eljárást. Nincs a világon olyan állam — folytatja tovább a szónok — ahol olyan fölháborító dolgok és visszaélések történének, mint Magyarországon. Tanulhatnánk politikai és közéleti tisztességet a Balkán államoktól. Demagógiát vetnek az ellenzék szemére, mert erélyesen védi a népjogokat; de hiszen másutt nincs is erre szükség; mert például Angliában meg nem történnék, sőt senki föl se tétéleznék, hogy a választási elnök a törvényt és a jogot lábbal tapodja. A tulsó tábornak most is megvan, a választás után is feltétlenül meglesz a többsége; de ne feledjük a választásokat intéző urak, hogy nagyobb házak is összeomlottak már; ne költsék hát fel a revánzs gondolatát. Járjanak el törvény, becsület, tisztesség szerint és ha a közönség cserbenhagyja az ellenzékot, ha a választók úgy találják, hogy nincs szükség az ellenőrzésre és jobb, ha egy akol, egy pásztor lesz a város házán — az ellenzék megnyugszik abban és türelemmel megfogja várni, amíg a közönség fölébred és öntudatra kel.

Az ellenzék zajosan megéltenezte a lelkes, szép beszédet; a többség tagjai pedig, ha nem is magukbaszállással, de komor csendben mélyen hallgattak.

Ezután sorra került az igazoló választmány jelentése a múlt év végén a cservenkai kerületben megtartott obstinár választásról. *Czettl* Dezső a jogos indignáció hangján megróta, hogy egy év mulva jutott csak ide a jelentés. *Gyurisits* főjegyző az elhalt Markowith Lajosra háritotta a késedelem ódiámát, pedig hiszen Markowith már régen porrá és hamuvá lett.

Az *igazolól választmány* bemutatta a jövő évi *virilisták névjegyzékét*. Itt *dr. Gombos* Ignác szólt fel és indítványozta, hogy küldjék vissza a névjegyzéket az igazoló választmányhoz, hogy a beadott felebbezésekkel együtt terjessze a bíráló választmány elé, mert a törvény világosan azt rendeli, hogy felebbezés esetén a bíráló választmány dönt és a döntés után ő terjeszti a közgyűlés elé az általa megállapított névjegyzéket. *Gyurisits* főjegyző arra utalt, hogy ők az *ujabb gyakorlat* szerint jártak el és kéri a névjegyzék tudomásulvételét, mert tavaly, mikor az ellenzék föllebbezett, a miniszter sem kifogásolta ezt a gyakorlatot. *Czettl* Dezső erre azzal replikázott, hogy a miniszter nem döntött a felebbezés fölött, csak azt mondta ki, hogy a döntésre a közigazgatási bíróság az illetékes. *Gombos* Ignác újból hivatkozott a törvény világos rendelkezésére és fölhívta a főjegyzőt, mutassa ki, mikor változtatták meg a törvényt. A főjegyző, persze, adós maradt a felelettel; nem tudta az eljárás törvényességét kimutatni; hanem azért a többség elküldte az állandó választmány által javasolt visszaélést; amely éppen afféle hatalmi erőszakoskodás, ami ellen *Baloghy* tiltakozott.

Következett az obstinár választás kitűzése. A választást november 15-re tűzték ki, s választási elnökökül azokat küldték ki, akiket lapunk múlt számában fölsoroltunk. Ez azonban nem ment végbe simán. *Buday* Gerő ugyanis — utalva *Baloghy* fentebb ismertetett beszédére, melyben „az erkölcsi szempontok tiszteltetésben tartására, s törvényes es tisztességes eljárásra” hívta fel az intéző köröket — indítványozta, hogy a *polgárság nyugalma*ra való tekintetből *Nikolits* helyett mást küldjenek ki a Bánáti választási elnöknek, mert *Nikolits* pártatlanságába nem bizik a közönség; tehát *Thurszky Zsigmondot* — majd mikor *Thurszky* nem vállalkozott, *Lallosevits* Jánost ajánlotta elnöknek. *Nikolits* erre fölpattant és hozzá méltó szerénységgel harsogta, hogy ő igenis akar elnök lenni, csak válasszák meg. A mungó többség, persze, megis választotta.

A *fogyasztási adó bérletűek* eredményéről szóló elszámolás kérdésénél szintén vita keletkezett. *Czettl* Dezső ugyanis nem tartotta megengedhetőnek, hogy 270 ezer koronás bevételről csak sommásan és úgy számolnak el, hogy a közgyűlés semmi ellenőrzést sem gyakorolhat. Részletes elszámolást és annak szabályszerű tárgyalását kívánja. *Spanyol* József tanácsnok elégnék tartja azt, hogy egypár megbízott tisztviselő ellenőrizze a kezelő számadását. *Prokópy* Imre azonban *Czettl* Dezsőnek adott igazat és kifejtén, hogy ily nagy összeg elszámolásának ellenőrzéséből a közgyűlést kismenni nem szabad, indítványozta, hogy *Bárány* Zsigmond, *Novákovits* Izidor és *Czettl* Dezső tagokból álló bizottságot küldjenek ki a részletes elszámolás megvizsgálására. A mungók, persze, leszavazták volna ezt az indítványt, mert hiszen ellenzéki oldalról jött és Hauke kegyencének megszámlatásáról volt szó. Azonban váratlan fordulat történt. A *főispán* ugyanis kijelentette, hogy *Prokópy* indítványát elfogadandónak tartja, mire — egyhangulag elfogadták azt.

Most következett a Hauke egyik — *Achilles sarka*: a *városi pótdadó* megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, amely ügyet

jó öt esztendő óta odázgat el Hauke, mert tudvalevőleg annak idején majdnem az állásába került. A bizottság most azt jelentette, hogy nem tudta pontosan megállapítani a kárt, s amit megállapíthatott, az alig 4000 korona, ezért pedig nem érdemes fegyelmi eljárást indítani, ne vonjanak tehát felelősségre senkit. A kérdéshez *Prokópy Imre*, *Scheer Ármin* és *Czettl Dezső* szólottak hozzá. *Czettl* hangsúlyozta, hogy ha — idő hiányában — a nagy erdőben nem tudott is eligazodni a bizottság, a botrányosan hanyag kezelés és az ellenőrzés hiánya feltétlenül bizonyos; amit annál inkább meg kell torolni, mivel a polgármester éveken át azzal a jelentéssel vezette félre a közgyűlést, hogy a legpéldásabb rendben megy minden, holott bebizonyított, hogy évekig ki se vetették az adót. Beszélhetett azonban *Czettl*, a többség futni hagyta Haukét.

Vita volt a polgári iskola helyiségének bérlete miatt is. *Petényi József* éles világításban föltárta Hauke polgármester tulkapásait és manipulációit, amint azk már lapunkban részletesen ismertette voltak. *Radisits* tanácsnok ügyetlen okoskodásokkal védelmezte Haukét; akire azonban *Buday Gerő* is ráterítette a vizeslepedőt. A dolog vége — persze — mégis az lett, hogy jóváhagyták a Mikosevits-féle szerződést. De a többi kázu még nem tűnik le a napirendről.

Listyevity Titusz főkapitányt — amint azt lapunk múlt számában már jelentettük — megválasztották gazdasági tanácsnoknak. Lajstromozónak megválasztották Sztolisits István segédadótisztet, ennek a helyére pedig Magyar Mihályt.

A tárgysorozat többi tételeit már jóformán vita nélkül, gyors tempóban intézték el.

Még csak azt tartjuk szükségesnek fölemlíteni, hogy a főispán ezuttal már lojálisan tekintettel volt az ellenzék ellenőrzési jogára; mert Balogh Ernőt beválasztotta a kandidáló bizottságba, *Prokópy Imrét* és *Buday Gerőt* pedig kiküldette jegyzőkönyvhitelesítőnek.

A közgyűlés este féltizkor véget ért.

HIREK.

Bogdanovits pátriárka temetése. A tragikus véget ért szerb pátriárka temetése nov. 2-án ment végbe Karlócán. A végtisztesség-tételen a vármegyét Szemző főispán vezetése alatt, a várost pedig Alföldy Árpád helyettes polgármester vezetése alatt küldöttség képviselte.

Hivatalos személyek korteskedése. Értesülésünk szerint Konyovits Dávid orsz. képviselő és Nikolits Gyuró, a bánáti kerület hihedti választási elnöke, együttesen járnak a bánáti kerületbe tartozó szállásokat s a fölük megszokott módon korteskednek a mungófelöltek érdekében a választók között. Hát nekünk Konyovits Dávid korteskedéséhez nem lehet szavunk, de az talán mégis csak csunya botrány, hogy a választási elnök — akinek legalább a pártatlanság látszatát meg kellene tartani — főkortesnek csap fel ott, ahol ő fogja vezetni a választást. Ez olyan tisztességtelen és erkölcs-telen dolog, amit csak Nikolits engedhet meg magának; s ami újabb eklatáns bizonyítéka annak, hogy mennyire igaza volt *Buday Gerő*nek, mikor Konyovits elnökségét etikai szempontból kifogásolta. Egy másik stikliről is kaptunk értesítést. A polgármester kebelbarátja és egyik alter egoja, *Tomasits* ugyanis *Dédits István* városi utkaparót, a szipári műt hivatalos őré, vette maga mellé kortes cimborának s azzal együtt házal és korteskedik a szelencsei kerületben. Hát azért fizeti a város az utkaparót, hogy a mungó főkorteseknek és politikai armérájkendereknek asszisztáljon? *Szabó főmérnök* ur, az utkaparó főnöke, majd lesz szives felelni arra a kérdésre, hogy honnét vette a jogot ilyen célra szabadságot, vagy talán kirendelni az utkaparót? S ha nem szabadságot és nem rendelte ki, akkor hogyan nézheti el, hogy az alárendelt alkalmazott, a kötelességének elhanyagolásával, pártszolgálatokat teljesít?

A vármegyei bizottsági tagok választása. A vármegye községeiben az ellenzéki elemek élénk érdeklődéssel várják a megyebizottsági tagok választását. Már több helyről csodálkozó és rekrimináló leveleket is kaptunk,

hogy miért nem tesszük közhírré a lapban a választás határnapját. Nagyon örvendünk az érdeklődésnek és szivesen fogadjuk a rekriminációt is, mint a hazafias buzgóságnak és agilitásnak örvendetes tanubizonyosságát. Megnyugtathatjuk azonban tisztelt elvbarátainkat, hogy részünkről semmi mulasztás nem történt. Nem közölhetjük ugyanis a határnapot, annál az egyszerű oknál fogva, mert még nincs kitűzve. A határnap megállapítása céljából legközelebb külön közgyűlést hívnak össze. A pontos határ-időt még a vármegye vezetősége sem állapította meg; mindössze annyit sikerült magán-úton megtudnunk, hogy a választások december első felében lesznek. Mihelyt a zombori választásokon átesünk — ami néhány nap múlva megtörténik — kötelességszerűleg azonnal foglalkozni fogunk a vármegyei választások dögával is. Addig csak arra kérjük és intjük tisztelt elvbarátainkat, hogy a saját körükben erélyesen szervezkedjenek s parkodjanak meg egyezésre jutni a többi ellenzéki pártokkal is, hogy egyöntetű taktikával és egyesült erővel vehessék föl a harcot a mungók zsoldosseregével.

Egy elsinkófált indítvány. *Petényi József* törvényhatósági bizottsági tag a múlt pénteki közgyűlés előtt egy nappal, pontosan meghatározva — csütörtökön délelőtt féltizenkét órakor a polgármesteri hivatalhoz egy önálló indítványt nyújtott be, amelyben proponálta, hogy a város törvényhatósága emelje föl tiltakozó szavát a sajtószabadság ellen készülő munkapárti mérénylettel szemben. Az indítványt azonban sem a póttárgysorozatba föl nem vették, sem a közgyűlésen elő nem terjesztették, mintha soha hírét se hallották volna; pedig több mint 24 órával a közgyűlés előtt nyújtott be, tehát szabályszerűen tárgyalandó lett volna. Ugy kell lenni, hogy a beadványt Hauke ur vagy magával vitte a szomorú bujdosásba Szabadkára uti olvasmányának, vagy pedig — megrögzött szokása szerint — a fiókjába rejtette; vagyis valamiképpen elsinkófálta. Bezzeg harsány szóval adott volna hírt róla, ha esetleg valami hajbókolás lett volna benne az ő kegyelmes urai számára, de mivel hazafias tiltakozás volt, majd akkor terjeszti elő, amikor már rálehet huzni a szokásos szentenciát, hogy: „tulhaladottá vált.” Erről a kis turpisságról mindenestre számot fog adni Hauke ur, ha ugyan, az uzusba vett taktikája szerint — megint meg nem szokik a „tetemrehívás” elöl.

A kolera Szond községben. Abban a helyzetben vagyunk, hogy a szomszédos Szond községben föllépett kolerára nézve, hiteles információt közölhetünk. Illetékes helyről vett értesülésünk szerint nem olyan sötét a helyzet, amilyenek a szenzációban utazó lapudósítók lefestik. Hivatalos adatok szerint a mai napig 31 személy betegedett meg kolerában; ezek közül 13 meghalt, 18 pedig gyógykezelés alatt áll és alapos a remény, hogy valamennyi fel fog gyógyulni. A veszedelem elfojtására a legmesszebb menő intézkedéseket megtették. A belügyminisztérium kiküldöttje, *Blum* közegészségügyi felügyelő, továbbá *Spitzer István* vármegyei főorvos és *Vujevich Lajos* járási főszolgabíró folyton a helyszínen tartózkodnak, az elszigetelést a legszigorúbban keresztül vizik, nagyszámu csendőrséggel és katonasággal a községet szorosan elzárták; úgy, hogy a ragály kihurcolása lehetetlen és helyi terjedése is teljességgel kizártnak látszik. Remélhetőleg nem sokára a veszély teljes megszűnéséről hozhatunk jelentést.

Zombori katonatisztek előléptetése.

A zomborban állomásozó közös hadseregbeli zászlóalj tisztikarából a király *Koncz* századost őrnaggyá, dr. *Andrics* ezredorvost törzsorvossá, *Poika* főhadnagyot századossá, *Rusa* hadnagyot főhadnagygyá, Ott zászlóst hadnagygyá nevezte ki. A zombori honvéd zászlóaljnál *Sztrillich* és *Kovács* hadnagyok főhadnagyokká léptek elő.

Uj magyar nemes. *Schmidt Gusztáv* ny. cs. és kir. alezredesnek és törvényes utódának a király a magyar nemességet adományozta.

Eljegyzés. *Prymusz János* cs. és kir. hadnagy eljegyezte *Incze Sárkát*, néhai *Incze Gusztáv* volt cs. és kir. főhadnagy és neje, szül. *Schiller Hermina* urnő leányát.

Az Aurora művészeti egyesület Zomborban. A fővárosban alakult *Aurora* művészeti egyesület a képzőművészeti kultúra decentralizására törekszik; s e célból szoros nekszut keres a vidék műértő és műpártoló közönségével. Az egyesületi tagoknak számos előnyt biztosít; amelyeket majd később fogunk ismertetni. Most csak annyit említünk meg, hogy az egyesület a jövő héten képkiallítást rendez Zomborban. A megnyitásról és a további tudnivalókról majd legközelebb hozunk értesítést.

Muzeum. A történelmi társulat muzeumának régiségtára november 9-én, vasárnap délután 2—4 óráig nyitva lesz és díjtalanul megtekinthető.

Bérbeadandó csárda. A város tulajdonát képező ugynevezett szipári csárda 1914. évi január hó 1-től 1916. évi december hó 31-ig terjedő 3 évi időtartamra *Dr. Poppovics Konstantin* hivatalos helyiségében (Városháza emelet 10. sz.) 1913. évi november hó 13. napján délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adatni.

Bajai fiu Afrikában. Fölkl *Jakab* bajai lakos *János* nevű asztalossegéd fia 12 évvel ezelőtt elhatározta, hogy kivándorol Afrikába. Az élénk fantáziájú fiatal ember a gondolat után nem sokáig halogatta a terv megvalósítását s csakhamar összegyűjtött némi pénzt s neki vágott a világnak. Eltávozása után öt évig nem hallottak róla *Baján* lakó szülei semmiféle hírt, amikor azután egyszer csak cifra bélyeges levél érkezett *Abessziniából*. A levelet az eltűnt fiu írta s elmondta benne, hogy hosszú kitérőkön és nem mindig a legkényelmesebb utakon át végre eljutott Afrikába, ahol *Menelik* császárnál kapott állást asztalos minőségben. Ezután a levél után megint hallgatás következett, míg azután 1909-ben a *Tolnai Világlapja* hozott Fölkl *Jánosról*, mint *Menelik* császár főasztalosáról érdekes és fényképekkel tarkított riportot. Ekkor már nem is élt Fölkl atyja s így csak az özvegy anyja örülhetett fia szerencsésének. Azóta minden évben írt néhány levelet Fölkl az anyjának, amelyben erős hangon szólt meg a honvágy. „Pénz van bőven — írta Fölkl — de sehohsem lehet elkölteni, mert nincs korcsma. Vadászunk, meg halászunk, ez az összes szórakozásunk. Szeretnénk (egy aradi fiu is künn volt Fölkllel) hazajönni, de *Menelik* nem enged, mert még szükség van ránk.” 1911-ben azt is írta *Fölkl*, hogy megnősült. *Menelik* császár *Jebaiga* nevű legfiatalabb leányát vette feleségül, a vele levő aradi honfitársa pedig valami főhercegi rangú fekete szépséggel kötött házasságot. Ez volt az utolsó levél, amit Fölklne a fiától kapott. Tavaly azután tudakozódott a konzulátus utján fia felől, de nem kapott választ. A napokban azonban a városhoz német nyelvű levél érkezett *Addis-Abbából*, *Abeszina* fővárosából, *Schwimmer Willy* osztrákmagyar konzul feleségétől, aki férje távollétében a hivatalos levelezést végzi, amelyben tudatja a várossal, hogy a bajai születésű Fölkl *János*, *Menelik* főasztalosa október másodikán éjjel szívszélhűdésben váratlanul meghalt. A konzulné megírja, hogy Fölklt diszes pompával temették s kéri, hogy a város értesítse hozzátartozóit Fölkl haláláról, ezek pedig írjanak a konzulátushoz, mert Fölkl vagyonát a konzulátus fogja átadni a törvényes örökösöknek. A hatóság a konzuli levél vétele után rögtön értesítette özv. Fölklné.

Téli előadások. A zombori katolikus Legényegyesület a múlt sikerein felbuzdulva ez évben is szolgálni kívánja a kultúra terjesztés szent ügyét, amidőn közönségünk szorakoztatására, de főképp az ismeretterjesztés és kedélynemesítés céljából a mai nappal megkezdí a vasárnap délutáni téli előadások sorozatát. Az egyesület előjárósága a tervde vett összes, mintegy 22 előadáson való megjelenésre jogosító pártoló-jegyet adott ki, amellyel az érdeklődők csekély 5 korona ellenében állandó számított helyet biztosíthatnak maguknak. Egy-egy előadáson ezentul is a 30 filléres belépőjeggyel lehet résztvenni. Hisszük, hogy érdemes közönségünk tömeges látogatással fogja honorálni a rendezők sokoldalú körültekintést és fáradtságot igénylő munkáját.

MÉZELADÁS

(KILOGRAMMONKÉNT.)

AKÁC CSEMEGEMÉZ	1 K 60 f.
TARLÓVIRÁG (TISZTESFŰ) MÉZ	1 K 40 f.
HÁRSFAMÉZ	1 K 20 f.
VEGYES VIRÁGMÉZ	1 K 20 f.

OREHOJA ERNŐMÉHÉSZNÉL ZOMBOR
BERCSÉNYI-UT 30. SZ.

190-2

S Z I N H Á Z.

Kedden a **Rablólovagban** mutatkozott be Balla Kálmán szintársulata a zombori közönségnek. Amennyiben egy előadás után itélni lehet, megállapíthatjuk, hogy a társulat az igényeket kifogja elégteleni. Az előadás kitűnő volt. A főszerepeket maga az igazgató **Balla Kálmán** és neje **B. Marton Erzsé** kreálták, akiknek így mindjárt az első előadáson alkalmuk volt szerepeikben, melyekben a legkülönfélébb emberi indulatok váltakoznak, nem mindennapi képességüknek a legjavát megmutatni és sikerült is a közönségnek a szimpátiáját egy csapásra megnyerni. A többi szereplők közül **Kovács** kissé erőltetett, **Kertész** pedig nem volt elég közvetlen.

Szerdán **Cigánybárában** volt az operett személyzet bemutatkozása. Az előadás meglehetősen volt, meglátszott a szereplőkön az igyekezet, **Szécsi Emma**, mint Arzena jó koloratur énekesnőnek bizonyult, hangtechnikája igen jó, azonban hangja egy kissé még gyenge. **Komáromy** majdnem az ellenkezőt mondhatjuk; erős hang, de némi csiszolásra szorul. **Binderné**, mint **Cipra** és **K. Thege** elég jó alakítást nyújtottak. **Szántó** elég jó hangú tenorista, azonban énekébe nem vitt elég melegséget és látszott, hogy egy kis indiszponációval küzd. Jó volt **Árkossy** és **Tábori**. A kar a második felvonás fináleja kivételével, mely egy kissé bizonytalanul ment, kifogástalan volt. **Tombor** ügyes karmester, aki nyugodt, biztos kézzel dirigálta a zenekart, mely igen diszkrétén kísérte az énekeket.

Csütörtökön **A szegény Jonathán** ment teljesen kifogástalan előadásban. A szereplők kivétel nélkül elsőrangú produkáltak. **Komáromy**, mint Molly igen kedvesen játszott és szépen énekelt, ugyszintén **Széchy Emma** is. **Szécsi F.**, kinek tavaly óta játékaival hangja is nagyot fejlődött, kitűnő Jonathán volt. **Szántó** is jó volt ezuttal, nemkülönben **Árkossy** is. (A pénteki előadásról szóló referáda technikai okokból jövőre maradt.) **Krónikás.**

S P O R T.

Ma délután fél 3 órakor a Zombori Sport Egylet a Zombori Munkás Testdövél barátságos mérkőzést tart. Tavasszal már mérkőzött a két csapat, mely alkalommal az eredmény 5:0 volt a Zombori Sport Egylet javára; azóta azonban már mindkét fél nagyot fejlődött. A Zombori Sport Egylet Ujvidéken 16-án szereplő csapatát fogja kiállítani; a munkások is a legerősebb csapatokkal veszik fel a küzdelmet s ha győzelemre nincs is kilátásuk, minden esetre igyekezni fognak a Zombori Sport Egylet nagyobb arányú győzelmét megakadályozni. **K. P.**

Szerkesztől üzenet.

Széhenyi Tamás főszolgabíró urnak. Lapunk a múlt vasárnap a közbeeső ünnepek miatt nem jelent meg. Ezt előre jeleztük a múlt csütörtöki számban. Ugylátszik elkerülte becses figyelmét. Hogy a lap rendetlenül jár, annak a posta lehet az oka, mert mi pontosan expedáljuk. Majd utána nézünk a dolognak.

Zsupánszky Lyubomir urnak. A főntebbi üzenetet szíves figyelmébe ajánljuk.

Gönczi Imre urnak. Kérésére lapunk mai számának hirrovatában mngtalálja a feleletet.

Idegen nyelvű Berlitz-féle tanfolyam.

J. de Raënn de Manthes bárónő tisztelettel tudatja összes régi és új tanítványaival és az érdeklődő nagyerdemű közönséggel, hogy folyó évi szeptember 1-étől fogva szerződésileg átvette a zombori és apatini „Methode Berlitz” iskolákat, melyeknek ő maga igazgatótulajdonosa. Nevezett iskolákban tanítanak francia, angol, olasz és német nyelveket. Esti tanfolyamok is vannak tanulók és alkalmazottak részére 8—9 óra között 3-szor hetenkint. Jelentkezni lehet Széchenyi-körut 23. szám alatt.

A néhai Fischer Adolf

volt nemesmiliticsi lakos tulajdonát képezett és Nemesmiliticsen a Jegyződülöben körülbelül

100 hold (à 1200 □-öl)

egy tagban levő szállás a rajta levő szállási épületekkel és körülbelül 11 hold laposi

□ föld □

vagy egy tagban, vagy parcellázva **szabad kézből eladó.**

Bővebb felvilágosítást ad dr. Guttman Zsigmond ügyvéd, Zomborban. 191-5-3

Kárpitosműhely áthelyezés.

A jó hírnévnek örökös vendő műhelyemet Széchenyi-körut 2. szám alá, a Kis szerbtemplom és a honvédlaktanya közötti sarokházba helyeztem át. Kérem a n. é. közönség további szíves pártfogását. **Lederer Mihály**, kárpitos és diszító.

Hirdetmény.

Alulírott zárgondnok közhírré teszi, hogy a folyó hó 10-ére ingatlan haszonbérbeadás iránt hirdett árverés nem lesz megtartható, mert a hivatkozott Vuity Péter-féle, a keleti Gradinában fekvő ingatlanokra időközben árverés kéretett, amely ugyancsak e hó 10-én lesz megtartva s így a haszonbérbeadás iránti intézkedés mellőzése bíróság elrendeltetett.

Dr. Hoffmann János,
zárgondnok.

ÜZLETMEGNYITÁS.

Elsőrendű műasztalosok és műkárpitások által készített legmodernebb butorok, ugymint teljes lakberendezések, ebédlők hálósobák, uriszobák, vas- és rézbutorok, összes kárpitozott butorok, valamint a legegyszerűbb butorok is feltűnő olcsó árban, esetleg részletfizetésre is kaphatók a most megnyitott

Stössel Sámuel utóda

lakberendezési vállalatnál Zombor.
Trefort-utca 4. (a Weidingerrel szemben).

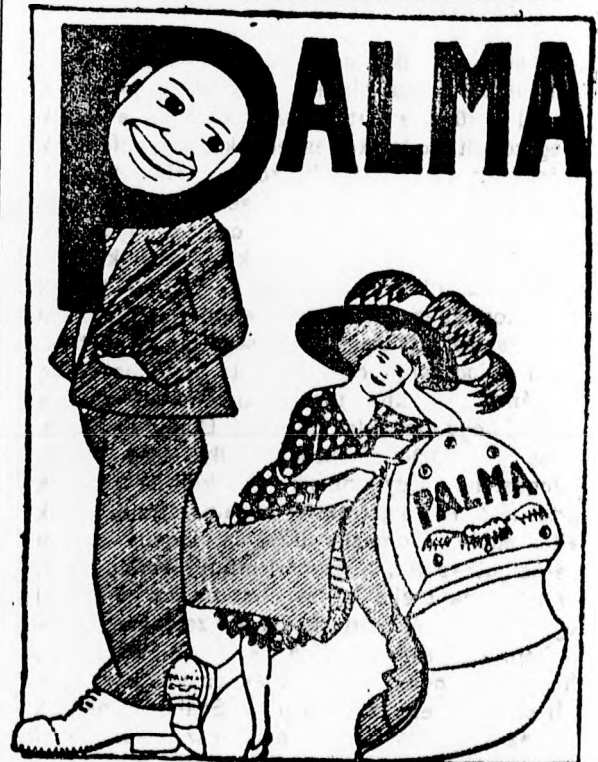
SAJÁT ASZTALOS ÉS KÁRPITOS MŰHELYEK. 197-2-2

Hirdetmény.

Uj komlótelepítések tervezését és ezeknek szakszerű betelepítését jutányos árak mellett elvállalom és kívánatra odautazom

Czifra György.

195-2-2 állami komlókertész Hódság.

Wotan

Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Működési drótszálaival 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körut 36. Gyár-utca 13.

Nyomatott a „Bácsmegyei Nyomda b. t.” könyvnyomdájában, Zomborban.